

**UDKAST TIL UDDRAG FRA
HEDENSTED KOMMUNES STRATEGI
FOR BIODIVERSITET 2021
- MÅL OG TILTAG**

Udkast til uddrag fra Hedensted Kommunes
Strategi for biodiversitet 2021 - Mål og tiltag

Kopiering tilladt med kildeangivelse

Rådgiver: MolsConsulting

Logoer og grafik udarbejdet af Jonas Møller, Zweck

Denne side:
Karl Johan, Foto Marianne Graversen,
Naturhistorisk Museum Aarhus

Forside: Stor Gøgeurt, kommunens ansvarsart.
Foto Vibeke Rahbek, Hedensted Kommune

Kontakt: Natur, Vand og Vej, Hedensted Kommune,
Stationsparken 1, 7160 Tørring

Hedensted Kommune
Niels Espes Vej 8
8722 Hedensted
www.hedensted.dk

INTRODUKTION

For at sikre, at indsatsen for at standse tilbagegangen i biodiversitet er målrettet og fagligt velbegrunder, tager Hedensted Kommunes strategi for biodiversitet udgangspunkt i fem grundprincipper – SVAMP modellen. Grundprincipperne danner rygraden i den fremtidige beslutningsproces og skal sikre en klar prioritering af de projekter, der iværksættes.

Fem indsatsområder: eksisterende natur, landbrug og skovbrug, erhverv, private og kommunen, er de områder som samarbejdet med Grønt Råd har peget på, er der hvor biodiversiteten kan styrkes. Samarbejdet har også resulteret i en række mål med tilhørende forslag til tiltag, som skal være med til at udmønte strategien og fremme biodiversiteten i vores kommune.

OPBYGNING AF STRATEGIEN

– 5 GRUNDPRINCIPPER OG 5 INDSATSOMRÅDER

SAMMENHÆNG

VARIATION

ARVESØLVET

MENTAL OMSTILLING

PLADS

EKSISTERENDE NATUR

LANDBRUG OG SKOVE

ERHVERVSLIV

PRIVATE

KOMMUNEN

KOMMUNENS MÅL FOR BIODIVERSITET - DET VIL VI

EKSISTERENDE NATUR

MÅL	HVORDAN?	SVAMP-EFFEKT
Sikre god naturtilstand i 10 udvalgte biodiversitets-hot spots (indenfor 2 år).	<ul style="list-style-type: none"> Indgå frivillige aftaler med lodsejere om plejeplaner (afgræsning, slæt). Kortlægning af naturværdier, rødlistearter og bilag IV-arter til udvælgelse af hotspots. Overvågning af hotspots f.eks. i samarbejde med studerende, amatører, skoler. 	V A M
Arbejde for bedre biodiversitet i alle vandløb.	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen arbejder for at sikre fri passage og optimale betingelser for livet i vandløbene, ved at have fokus på at der skal være vandplanter, sten, dødt ved og naturlige forløb. Vejledning til pleje af vandløb. 	S V A
Udvide særlig værdifulde naturområder og sikre høj naturværdi.	<ul style="list-style-type: none"> Der skabes midler til opkøb og drift af naturarealer, gerne i samarbejde med fonde. Registrering og værdisætning af eksisterende natur med henblik på kortlægning af særlig værdifuld natur Licens til Naturbasen for at kunne tage hensyn til arter registreret, også i forbindelse med kommunens administration og planlægning. Arbejde for målene i Natura 2000-handleplanerne. Udvide naturområder og skabe sammenhæng inden for rammerne af Grønt Danmarkskort. 	S V A P
Facilitere frivillige naturplejeindsatser og naturgenopretning.	<ul style="list-style-type: none"> Kommunal tilskudsordning til at understøtte lodsejere, der ønsker omstilling til natur og vil lave plejetiltag i form af hegning og græsningsaftaler. Vejledning til lodsejere og frivillige, der ønsker at skabe mere og bedre natur. Understøtte fællesskaber for frivillige naturplejere (le-laug, kogræsser-laug, kær-dukse i Uldum Kær). 	S V A M P

Sammenhæng

Variation

Arvesølv

Mental omstilling

plads

MÅL	HVORDAN?	SVAMP-EFFEKT
Mere formidling om natur og bedre adgang til den.	<ul style="list-style-type: none"> Lave lokale stier til eksisterende naturområder og bedre skiltning hertil. Fortsætte tværkommunale stiprojekter: Horsens Fjord og Gudenåstien samt Ålandet (Skjern Å). Skiltning i naturområder, der klart formidler naturværdierne og indsatsen for at bevare dem. Forslag til naturture på kommunens hjemmeside. Guidede ture i den eksisterende natur. 	M
Forbedre tilstanden i den eksisterende natur.	<ul style="list-style-type: none"> Vejledning om pleje af beskyttede naturområder. Bekæmpe invasive arter bl.a. ved at sikre fortsat bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo i henhold til indsatsplan 	V A M

LANDBRUG OG PRODUKTIONSSKOVE

MÅL	HVORDAN?	SVAMP-EFFEKT
Øget biodiversitet i skove.	<ul style="list-style-type: none"> Vejledning til hvordan biodiversiteten kan øges i skove og oplysning om særlig værdifuld skovnatur. Understøtte frivillige indsatser til at udlægge urørt skov i produktionsskove. 	S V M P
Mere biodiversitet på landbrugsbedrifter.	<ul style="list-style-type: none"> Vejledning om etablering af vandhuller i det åbne land med fokus på biodiversitet. Udtagning af landbrugsjord til ny natur (lavbund, vandhuller, vådområder, skov) primært indenfor rammerne af Grønt Danmarkskort. Naturtjek i samarbejde med landbrugskonsulenter med henblik på at fremme biodiversiteten på landbrugsbedrifter. 	S M P
Mere biodiversitet i råstofgrave.	<ul style="list-style-type: none"> Frivillige aftaler med lodsejere og virksomheder om efterbehandling til ny natur. Vejledning om, hvordan biodiversiteten kan øges i råstofgrave. 	S V A P

Sammenhæng

Variation

Arvesølv

Mental omstilling

plads

ERHVERVSLIV

MÅL	HVORDAN?	SVAMP-EFFEKT
80 % af alle virksomheder i Hedensted Kommune, bidrager til kommunens biodiversitet om 5 år.	<ul style="list-style-type: none"> • Frivillige aftaler med virksomheder og selvejende institutioner om at øge biodiversiteten på grønne områder. • Indføre biodiversitets-mærket f.eks. BI-DRAGER-ordning, som fremhæver virksomheder og institutioner, der gør en ekstra indsats for biodiversiteten. • Vejledning i at øge biodiversiteten på grønne områder i virksomheder og institutioner. • Kommunal tilskudspulje til frivillige indsatser i virksomheder og institutioner. 	V M P

PRIVATE

MÅL	HVORDAN?	SVAMP-EFFEKT
Haveejere udlægger dele af deres udearealer til biodiversitetstiltag.	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde hjemmeside med kort over haveejere der bidrager med biodiversitet. • Vejledning for mere natur i haverne. • Lave arrangementer, hvor haveejere kan vise deres naturhaver frem. • Udveksling af erfaring via Facebookopslag og hjemmeside. 	S M P
Etablering af et stærkt netværk af særligt naturinteresserede i kommunen.	<ul style="list-style-type: none"> • Arrangere bioblitz i udvalgte områder i kommunen. • Skabe fora, hvor naturinteresserede kan udveksle viden. • Udnævne særligt aktive naturinteresserede til biodiversitetsambassadører. • Inddrage naturinteresserede i forbindelse med kortlægning af naturværdier. • Inddrag grønne organisationer i arbejdet med biodiversitet. 	M
80% af alle foreninger bidrager til biodiversitet i Hedensted Kommune om 5 år.	<ul style="list-style-type: none"> • Frivillige aftaler med foreninger. • Arrangere en årligt tilbagevendende biodiversitetskonkurrence for foreninger i kommunen. • Vejledning til foreninger i, hvordan de kan hjælpe med biodiversitetsindsatsen i kommunen. 	S M P

Sammenhæng

Variation

Arvesølv

Mental omstilling

plads

KOMMUNEN

MÅL	HVORDAN?	SVAMP-EFFEKT
Udbrede kendskab til strategien for biodiversitet i byrådet og administrationen.	<ul style="list-style-type: none"> Oplæg og ekskursioner om biodiversitet i kommunen. Vejledninger for at øge biodiversiteten indenfor alle fem indsatsområder. 	M
I kommune- og lokalplanlægningen arbejdes for mere natur og biodiversitet.	<ul style="list-style-type: none"> Administrationen kommer med forslag i forbindelse med stjernehøringer. Der henvises til hjemmehørende danske arter i lokalplaner. Bidrag i forbindelse med andre høringer 	S V M P
Udlæg af mere natur i forbindelse med klima- og energitiltag.	<ul style="list-style-type: none"> Biodiversitetstiltag i forbindelse med solcelleanlæg m.v. Planteanbefalinger i forbindelse med minivådområder. 	P
Biodiversitet som fast integreret del af undervisning i skoler og børnehaver.	<ul style="list-style-type: none"> Årlige besøg af naturvejleder. Naturens dag, naturuge. Grejbank, mobilt formidlingscenter. 	M
30 artikler/opslag/indlæg om særlig natur i kommunen pr måned.	<ul style="list-style-type: none"> Udarbejde kommunikationsstrategi med mål om 30 opslag eller artikler om biodiversitet i kommunen pr. måned, på tværs af alle platforme/medier. 	M
Information om biodiversitet.	<ul style="list-style-type: none"> Skilte, hjemmeside, Facebook og f.eks. foldere og pixibøger med lettilgængelig viden om biodiversitet. Deltagelse i Miljøministerens DkVild konkurrence. 	M
Biodiversitet sikres på flere vejrabatter og grønne områder.	<ul style="list-style-type: none"> Årshjul eller handleplan for driften. Ved anlæg af nye veje og cykelstier mv. undgås det at pålægge muld og om nødvendigt isås hjemmehørende danske arter. 	S M P

Sammenhæng

Variation

Arvesølvvet

Mental omstilling

plads

FEM VEJE TIL MERE SAMMENHÆNG I NATUREN

- S1** At prioritere tiltag, der er med til at skabe forbindelse mellem eksisterende naturområder (se Grønt Danmarkskort på næste side).
- S2** At forbedre biodiversiteten i kommunens vejrabatter og grøfter ved at optimere slåningen i forhold til biodiversitetshensyn, hvor det er muligt. Enkelte strækninger kan friholdes, så alle levesteder ikke fjernes på en gang.
- S3** At etablere læhegn med hjemmehørende arter af træer og buske langs marker og matrikelskel.
- S4** At udnytte de naturlige spredningskorridorer langs åer og vandløb. Her bør indsætter, der skaber sammenhængende natur, prioriteres.
- S5** At skabe grønne korridorer mellem eksisterende og nye vandhuller.

FEM VEJE TIL MERE VARIATION I NATUREN

- V1** At udlægge dødt ved, stenbunker, lave kvashegn og skabe områder med fritlagt jord.
- V2** At fokusere på en bred artssammensætning af hjemmehørende planter, ved udsåning af blomsterfrø. Samtidig skal frøblandingens sammensættes, så der er en rig blomstring i hele sæsonen (se tema om udsåning).
- V3** At etablere afgræsning på eksisterende naturarealer med helårsgræssende dyr og et lavt græsningstryk. Undgå tilskudsfordring.
- V4** At friholde dele af områderne fra slåning ved slæt på eksisterende naturområder og grønne arealer. Slå højst 2/3 ad gangen.
- V5** At genoprette den naturlige hydrologi eller skabe vandhuller (se tema om vand og hydrologi).

FEM VEJE TIL AT SIKRE DE STØRSTE NATURVÆRDIER

- A1** At kommunen laver en kortlægning af de sjældne arter og de bedste naturområder i kommunen.
- A2** At iværksætte naturpleje i naturområder med høj naturværdi først. Dette er ofte områder med lang kontinuitet.
- A3** At skabe sammenhæng mellem områder med høj naturværdi (med udgangspunkt i det grønne Danmarkskort).
- A4** At udvide eksisterende naturområder med høj naturværdi.
- A5** At overvåge udvalgte arter og områder med høj naturværdi for at sikre, at indsatsen er lykket.

FEM VEJE TIL AT SKABE MENTAL OMSTILLING

I FORHOLD TIL NATUREN

- M1** At lave offentlige arrangementer og demonstrationsprojekter i den eksisterende natur. Særligt fokus på aktiviteter, hvor offentligheden inddrages. F.eks. naturpleje og bioblitz (se boks på næste side).
- M2** At sikre, at naturtiltag kommunikeres bredt på sociale medier og i aviser. Fokus på let tilgængelig kommunikation.
- M3** At opsætte skilte i forbindelse med kommunens egne tiltag i forhold til biodiversitet. Vejkanter, institutioner og grønne områder.
- M4** At bruge eksempler på arter, der påvirkes af de tiltag, der iværksættes. Det giver en konkret og enkel forståelse for vigtigheden.
- M5** At øge adgangen til den eksisterende natur i kommunen og opfodre alle til at bruge naturen.

FEM VEJE TIL MERE PLADS TIL NATUR

- P1** At udvide eksisterende naturområder med høj naturværdi.
- P2** At udlægge landbrugsjord og produktionskove til natur.
- P3** At omlægge villahaver, grønne områder og vejrabatter til natur.
- P4** At indtænke naturen i forbindelse med kommunens klimatiltag, såsom nye solcelleanlæg, regnvandsbassiner og vådområdeprojekter.
- P5** At etablere flere vandhuller i det åbne land, og i forbindelse med byggeri.

FEM VEJE TIL MERE BIODIVERSITET I DEN EKSISTERENDE NATUR:

- 1.1 Etabler helårsgræsning med lavt græsningstryk uden tilskudsfordring. På mindre naturarealer, hvor græsning ikke er en mulighed, kan der laves høslæt en gang årligt.
- 1.2 Udvid eksisterende naturområder med høj naturværdi.
- 1.3 Genopret naturlig hydrologi i eksisterende natur.
- 1.4 Skab sammenhænge mellem eksisterende naturarealer.
- 1.5 Bekæmp invasive arter i eksisterende natur.

FEM VEJE TIL MERE BIODIVERSITET I LANDBRUGET OG PRODUKTIONSSKOVENE:

- 2.1 Etablering af læhegn langs marker med hjemmehørende arter af træer og buske.
- 2.2 Udsåning af blomsterstriber med hjemmehørende arter.
- 2.3 Genopret naturlig hydrologi. Etabler vandhuller.
- 2.4 Udlæg af urørt skov og skov med biodiversitetsfokus.
- 2.5 Etabler insektvolde og stengærder til gavn for insekter og krybdyr.

FEM VEJE TIL MERE BIODIVERSITET HOS ERHVERVSLIVET:

- 3.1 Udså blomsterblandinger på grønne områder.
Anvend hjemmehørende arter med rig blomstring hen over hele sæsonen.
- 3.2 Etabler kvashegn, stenbunker og udlæg dødt ved på grønne områder.
- 3.3 Udnyt regnvandsafledning til fugtige lavninger, vandhuller og enge.
- 3.4 Plant hjemmehørende arter af træer og buske. Vælg arter med rig blomstring og frøsætning.
- 3.5 Lav diger og sandbunker for at skabe variation.

FEM VEJE TIL MERE BIODIVERSITET HOS PRIVATE:

- 4.1 Fjern dele af græsplænen og fliserne, og udså blomsterblandinger.
Anvend hjemmehørende arter med rig blomstring hen over hele sæsonen.
- 4.2 Etabler kvashegn, sten- og sandbunker og udlæg dødt ved.
- 4.3 Udnyt regnvandsafledning til fugtige lavninger, vandhuller og enge.
- 4.4 Plant hjemmehørende arter af træer og buske. Vælg arter med rig blomstring og frøsætning.
- 4.5 Opsæt fuglekasser, flagermuskasser og insekthoteller.

FEM VEJE TIL MERE BIODIVERSITET HOS KOMMUNEN:

- 5.1 Klip grøftekanter og vejrabatter en til to gange årligt.
Det afklippede materiale fjernes efterfølgende.
- 5.2 Plant hjemmehørende arter af træer og blomster.
Vælg arter med rig blomstring og frøsætning hen over hele sæsonen.
- 5.3 Udbred kendskab til strategi for biodiversitet og naturen i kommunen til alle.
- 5.4 Begræns arealet med asfalt og fliser. Udlæg i stedet området til natur.
Undlad at pålægge muld på rabatter ved anlæg af veje og cykelstier
og udså flest urter og kun lidt eller ingen græsser.
- 5.5 Etabler kvashegn, sten- og sandbunker og udlæg dødt ved.

